

MIRA

Glasilo koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 2. januarja 1909.

Štev. 1.

Kam spadamo koroški Slovenci?

Kaj smo imeli koroški Slovenci?

Bili so na Koroškem časi, ko smo živeli Slovenci in Nemci bolj v miru nego sedaj. Stoletja in stoletja so naše kmete tlačili nemški grofje in jim vdihnili suženjskega duha. Ko pa je bil naš kmet pred petdesetimi leti osvobojen, je užival tudi več narodnih pravic nego danes, dasiravno ni bil tako probujen nego je danes. Bili so časi, ko smo imeli na Koroškem dvojezičen uradni list; zdaj, ko se zavedamo svoje narodnosti, ga nimamo. Celu vladarica Marija Terezija je dala razglašati svoja povelja na Koroškem dvojezično, čeravno tedaj niso bili v državi vsi narodi enakopravni. Imeli smo koroški Slovenci že nad 50 slovenskih šol, v katerih se je poučevalo tudi nemško. Kje so dandanes? Ugrabil je drugo za drugo naš narodni nasprotnik s tem, da je ugodil vsaki prošnji nemškutarjev, pa nobenemu našemu ugovoru. Po ponemčevalnih šolah je nasprotnik potem vzgojil narodne odpadnike, smemo reči, uropal je slovenske otroke in jih vzgojil v strastne janičarje.

Imeli smo dvojezične tiskovine vseh vrst. Kje jih dobivamo sedaj? Našim posojilnicam je zabranjeno, uradovati z oblastim v slovensčini. Imeli smo na Koroškem pri vseh uradih uradnike, s katerimi je mogel naš kmet govoriti v svojem jeziku. Še pred enim letom je dobil v Celovcu na kolodvoru vsak vozni listek v slovenskem jeziku. Zdaj naj skusi in nahrulila ga bo celo ženska, ki je jedva zapustila klop v ljudski šoli. Celovec je veljal do letos kot dvojezično mesto, kar je tudi, letos pa hočejo nemški narodovci to s silo utajiti. Do najnovejšega časa sta deželno in okrajno sodišče v Celovcu prejemale brez ugovora slovenske vloge in jih tudi slovenski reševala.

Zdaj so zagnali nemški narodovci hrup, da hočemo Slovenci sodnije slovenizirati in da ne trpijo takih „novotarj“. Od šolskih nadzornikov po slovenskih okrajih se je do letos zahtevalo, da morajo znati slovenski. Pa kdo bi našteval vse podrobnosti? Ne pridemo sicer do konca! Skratka, pustili so nas prej vsaj še živeti!

Kaj nameravajo Nemci z nami?

Nemški politiki so sami prej vedeli, nego mi, da so na Koroškem razmere med Nemci in Slovenci nevzdržljive. Mi smo imeli vedno vse dolžnosti, kakor oni, pravic pa samo eno tretjino, sedaj nam je pa še trohice ne privoščijo. Vedeli so, da se bodo Slovenci po Koroškem enkrat vzbudili, stopili pred deželna vrata in glasno zaklicali: „Dajte tudi nam pravice! Nočemo biti vaši hlapci!“

Da bi bil ta klic oslabljen, da bi ga ne slišali drugi narodi v Avstriji, da bi ne segel do Dunaja, to so hoteli preskrbeti. Le tako si moremo razlagati mrzlično naglico, s katero so nas Slovence ponemčevali; vzeli so nam pravice, torej orožje, da bi se ne mogli braniti, hoteli so nas uspavati v smrtno spanje, iz katerega bi se naš rod nikdar več ne vzbudil.

Po severnih obmejnih krajih, kakor v zibeli slavne slovenske zgodovine na Gosposvetskem polju se jim je to posrečilo. Zamrl je tam naš mili glas na veke, in nihče ga ne bo več priklical na dan.

Da bi prej dosegli svoj namen, so zlorabljali tudi deželna sredstva, ki so jim, ker so v deželi v premoči, na razpolago. Podpirali so tudi z našim denarjem v „Koroški kmetijski družbi“ med Slovenci le tiste, ki so postali narodni izdajalci, efjalti, da so ustvarili med nami nemškutarško stranko, stranko izdajic, ki naj pomaga zatreti nas, rodne brate.

Ker je nepozabni Andrej Einspieler, naš ponos, vzbudil naše ljudi, ker so naši narodni vodi-

telji — vsa čast jim — stali vedno na straži in bodrili in budili koroške Slovence, in ker smo pri zadnjih državnozbornih volitvah dosegli celo krasne uspehe, so nasprotniki izprevideli, da so se motili. Naši zavedni kmetje sami so jim prekrizali račune, zato so segli po zadnjem sredstvu. V deželnem zboru so ob protestu našega poslanca zvarili postavbo za „deželni kulturni svet“. Namen bi mu bil, ustanovljati in podpirati gospodarska društva, sploh voditi gospodarsko organizacijo v deželi. Vsaka kulturna organizacija izven tega kulturnega sveta bi bila izključena. Dali pa nam niso slovenskega odseka, kakor ga imajo Nemci na Češkem, Lahii na Tirolskem. Kaj še! Saj bi bil ravno namen tega sveta, Slovence gospodarsko ubiti in vsako našo organizacijo onemogočiti; zastopnikov bi nam v tem kulturnem svetu itak ne dali. Upamo pa, da te vnebovpijoče postavbe cesar ne bo potrdil.

Kako slepijo nemški narodovci javnost?

Tako so nam Nemci na Koroškem vzeli pravice. Ni ga skoro tedna, da ne bi zamahnili po našem narodnem telesu znova. Zraven pa vpije od odpadnika Doberniga, v katerem teče slovenska kri, pa do zadnjega nemškonarodnega škrica vsak, da hočejo — Nemci in Slovenci na Koroškem v miru živeti. Gorje, če se upa kak Slovenec zahtevati postavbo zajamčene pravice ali če druge poučuje o naših svetih pravicah, takoj zavpijejo kakor divjaki, ko se zaženejo v boj, da dela nemir v deželi. In osrednja vlada na Dunaju tako dolgo ni vedela, da se bije pri nas ljut boj, dokler se na Dunaju ni prikazal naš narodni junak — Grafenauer in povedal, kaj trpimo. Gnili mir hočejo in javnosti lažejo, da je pri nas mir in ga kalijo le nekateri — kranjski hujskači, ki hujskajo. Da bi celo naše ljudi preslepili, zato so povsod in vedno slikali kranjske Slovence kot ljudi, ki so vredni vsega zaničevanja. Hoteli so nam naše brate pristuditi in nas od njih na veke — ločiti, dočim so se sami navduševali za vsenemštvo. Žal se jim je to v mali meri res posrečilo. Naslikali so nam na steno vsak slab dogodek, ki se je zgodil na Kranjskem, poiskali so na Kranjcih vse sence njihovih slabosti, brez katerih ljudje sploh nikjer niso, skratka, naslikali so nam — kranjskega vraga, seveda po reku, nekaj vedno ostane. Zamolčali so nam pa, da kranjski Slovenci daleč, daleč nadkriljujejo koroške Nemce, zamolčali so, da je njihova gospodarska organizacija vzorna, da socialno delo kranjskih bratov občudujejo vse resne stranke v državi, da imajo na Kranjskem denarja, da kupujejo Kranjci po Koroškem zaporedoma grajščine, ki jih ubožni Korošci, tudi Nemci, ne morejo kupiti. Povedali niso, da se od narave bogato obdarjena Koroška s Kranjsko danes niti primerjati ne more. Tako so slepili javnost in koroške Slovence same, misleč si, v razdoru je poguba. Pa tudi proti vladi so slikali naše medsebojno „bratovsko razmerje“ prav rožnato. Še v božični številki „Freie Stimmen“ je napisal Dobernig vladi nasproti svarilo, da je sovražnik, kdor bi hotel narodni mir na Koroškem, čeravno ga ni, motiti. Tako hoče ta mož vlado terorizirati, ker se boji — združenja vseh Slovencev.

Kako se otresemo suženjstva?

Ali nam je sploh mogoče priti kdaj do svojih pravic? Gotovo, in dobili jih bomo tudi, če ne danes ali jutri, ali enkrat gotovo. G. državni poslanec dr. Janez Krek je v dunajski „Reichsposhti“ prav dobro raztolmačil naše zahteve in zahteve slovenskega naroda s tem, da hočemo na Štajerskem in Koroškem Slovenci z Nemci častno sporazumljenje; mi bi rekli z drugimi besedami: za nas se naj naredi jezikovni zakon,

ki nas bo varoval. Nemci naj odstopijo od svojih krivičnih zahtev. Kakor pa so sedaj razmere, razhujskani Nemci tega ne bodo storili, saj se je v delegaciji poslanec Dobernig zavaroval nasproti vladi proti vsakemu jezikovnemu zakonu v planinskih deželah. Kako torej naj pridemo do svojih pravic? Tako, kakor nas uče zdaj vsi politiki v Avstriji, razven nemškonarodni, od nemškega krščanskega voditelja princa Biechtensteina, od socialnih demokratov, vsi politiki od Čehov in Poljakov do zastopnikov hrvatskega naroda v državnem zboru.

Pustimo Nemce, če nam ne dajo, kar je našega in združimo se z vsemi Slovenci in južnimi avstrijskimi Slovani. Slovenski poslanci iz Štajerske, Koroške, Kranjske, Goriške, Primorske, hrvatski poslanci in dva avstrijska Srba so se v državnem zboru že združili in nam pokazali tako edino pravo pot.

Misel na združitev vseh Jugoslovanov, kakor jo zastopajo na Dunaju sedaj vsi jugoslovanski poslanci, naj prešine vsakega koroškega Slovenca, ta iskra upanja na našo rešitev iz nemških krempljev naj vzplamti v srcu vsakega koroškega Slovenca v mogočen ogenj in naj nikdar ne ugasne! Če bi se združili pod habsburškim žezlom vsi drugi Slovenci in Hrvatje, le mi bi ostali osamljeni, bi se sami izročili krutemu sovragu. Če se združimo, bi štel narod nad 7 milijonov duš, torej skoro toliko kakor je vseh Nemcev v celi Avstriji. Postali bi narod gospodarsko okrepjen, narod gospod, ne tlačan, narod, ki bi odločeval usodo Avstrije, narod ki bi imel svoje ministre, svojo kulturo, ki bi se sčasoma mogla kosati s kulturo svetovnih narodov. Ta misel se bo tudi uresničila, če ne še zdaj, pa brez dvoma v desetih letih, le eno vprašanje je, če morda ne brez nas. Morda bodo Nemci zahtevali odškodnino, ki bi bila — žrtev koroških Slovencev. Tega naši bratje po drugih kronovinah ne smejo pripustiti, to bi bil neodpuštljiv naroden greh. Tega se bomo pa tudi koroški Slovenci sami branili do zadnje kaplje krvi, ki se pretaka v nas. Do srečnega trenutka naše rešitve iz nemških okov pa se borimo za pravice, za svoj obstoj junaško kakor levi, neustrašeno kakor beduin v puščavi za svoje imetje, up pa nam naj daje in vpliva novih moči zlata zvezda betlehemska, ki nam prijazno miglja iz daljave — spojitev vseh južnih Slovanov.

Resnična povest za „Novo leto“.

Dragi prijatelji in čitatelji „Mira“! Vsem skupaj veselo novo leto! V dar za novo leto pa sledečo povest:

Neštevilni morilci človeštva so se sestali nekega dne z namenom, da si izvolijo kralja. Krono naj bi dobil oni, ki je pomoril največ zemljanov.

Mnogo jih je bilo vladaželjnih, in spočetka je bilo malo upanja, da se zbranim posreči njih namen, zakaj nobeden kandidat ni dobil zadostnega števila glasov. Prvi ste bili kolera in kuga, ki ste srdito branili svoje interese. Pa kronične bolezni, kakor jetika in mrzlica, so jima bile nasprotnice. „Jaz“, dejala je jetika, „res ne morim zemljanov v taki množini kakor kolera, a prednost imam vendar, ker delujem sicer tiho, a tem bolj sigurno in povsod. Grobovi, ki sem jih jaz izkopala, so številni kakor zvezde na nebu.“

„A jaz“, trdila je mrzlica, „imam še več orožja, da dosežem svoj smoter. Mojim žrtvam se približam tako tiho, da me navadno opazijo šele, ko so popolnoma v moji oblasti. Tudi jaz delujem neutrudljivo od prvega do zadnjega dne v letu ter uničujem vse, majhno in veliko, mlado in staro. Meni torej krono!“

„Ne, krona je moja,“ kričal je drug s strašnim obrazom. Poglejte me! Me li poznate? Moji uspehi so večji nego vaši! Preponosen sem, da bi trafil čas z ženami in otroki; poteptam jih, ako mi pridejo pod noge! Moje žrtve so cvet zemljanov, mladeniči, korenjaki. V najlepših letih jih uničim, pomorim brez prizanašanja. Jaz sem vojska!“

Oglasili so se še drugi, lakota, nečistost, požrešnost, lenoba, lakomnost; vsi so naštevili svoje zasluge ter zahtevali zase krono.

Volilni boj je bil vedno ljutejši, navzoči so se prepirali vsi vprek, hvalili tega in mu pritrjevali, a odločno protestirali proti drugemu. Tu se pojavi med njimi tujec, ki ga nihče ni poznal. Bil je majhne postave in izgledal je tako nedolžno, da so se navzoči začudeno vprašali: Kaj hoče ta med nami? — „Gospoda,“ izpregovoril je novodošlec. „Vstopivši med vas, sem slišal klice: „Živio kolera! živio jetika! živela kuga!“ itd. Ti klici so me navdali z radostjo, zakaj veljali so onemu, ki me je poslal med vas. Da, gospoda! Mojemu gospodarju se imate zahvaliti vsaj polovico vaše moči in vaših uspehov. Kako majhno bi bilo število vaših žrtev, ako bi vam jih ne bil pripravil moj gospodar in privedel v naročje. On oslabi telo, da se ne more braniti vaših napadov, otemni um, brusi smrtonosne nože, zastruplja rane, pripravlja vojsko, podžiga strasti, dela srca trdo in brezčutno.

Ne bom govoril o zmagah, ki jih slavi on sam, brez vaše pomoči. In vendar! Moj gospodar je dosegel toliko, da ga njegove žrtve ljubijo! V boju proti vam je treba plačati zdravnika in zdravila, a moj gospodar je plačan od tistih, ki jih pošilja v smrt. Njemu se ni treba skrivati in zavratno napadati svojih žrtev. Ne! Javno bije svoj boj in kličite svojim žrtvam: Pridite k meni vsi, ki hočete biti uničeni, osramočeni, okradeni časti, premoženja in zdravja ter spravljani na groba rob. In človeštvo hiti k njemu v trumah, se pogreza v propad in — plačuje.

A to še ni vse. Ako se mojemu gospodarju posreči, dobiti v oblast le eno osebo posameznih družin, trpe vsi drugi. Izmučene bedne žene, sestradani, napol nagi otroci so znamenje, da je postal družinski oče žrtev mojega gospodarja. In še več! Ako se moj gospodar polasti očeta, zapadejo mu tudi radi otroci. Vi, gospoda, morite posamezne osebe, moj gospodar pa uničuje cele rodo! Vi uničite telo, a nimate nikake moči nad dušo, moj gospodar pa zapira svojim žrtvam nebo ter široko odpira vrata v večni propad!

Vprašam vas torej: Ni li on povzročitelj najglobokejših, najostudnejših ran, vsled katerih umira človeška družba? Njemu krono!“

Pazno presenečeni so poslušali navzoči, da je to moč, ki tisočkrat prekaša vse, kar so storili oni, in sklenili so: Če je vse to res, govornikov gospodar bodi naš kralj!

Tu nekdo vpraša: „A kdo si ti in kako je ime tvojemu gospodarju?“ — „Jaz,“ odgovoril je tujec, „se zovem kozarec, in moj gospodar je — alkohol.“

Vsi so navdušeno vzkliknili: „Da, on je! Živel alkohol, kralj vseh morilcev!“

Kako se branijo v Celovcu slovenskih vlog!

Oni dan je poslala slovenska stranka v Celovcu slovensko pismo c. kr. deželnemu sodišču; seveda je bil naslov na ovitku tudi slovenski. Dotični kancelist je obračal pismo, čital naslov in hude skušnjave so ga obhajale. „Ali smem to pismo sprejeti ali ne? Če ga sprejem, sem pač storil, kar veli postava; če ga ne sprejem, pa sem izpolnil višjo voljo — voljo nemških bogov koroških.“ Po dolgem premišljevanju se odloči — in ne sprejme vloge, češ, ker je naslov na kuvertu slovenski!

No, ko je isto pismo z istim kuvertom prinesla pošta, ga je pa vendarle vzela!

Drug slučaj iz zadnjih dni: Ista stranka je poslala neko naznanilo na celovski magistrat, seveda spet slovensko in s slovenskim napisom na kuvertu. Pisarniški modrijan je pa rekel: „Ne vzamem tega, ker je naslov na kuvertu slovenski“ — iz rok c. kr. pošte je pa to preklicano pismo vendarle sprejel!

Oba slučaja potrjujeta brezmejno zagrizenost c. kr. in mestnih uradnikov nam nasproti. Dasi ne ve, kaj je v pismu, ga zavrne, samo zavoljo slovenskega naslova! In ne zavrača ga katera višja glava, ampak tisti uradnik, pri katerem se uradniški človek šele začne! Na Dunaju delajo postave in hvala Bogu še dosti dobre postave z raznimi paragrafi, ki nam dajejo lepe, seveda take pravice, ki nam gredo že po sami pameti. Najvišje oblastni na Dunaju poznajo te postave, sprejemajo in rešujejo slovenske vloge — le tisti

pisarji po domačih kmetijah se drznejo oporekati nam naše pravice; že ti pisarji in biriči se drznejo kratiti nam pravice, ki nam jih je potrdil sam cesar s svojim podpisom! Ti ljudje se drznejo, dajati nam svoje postave, kakor bi bil Slovenec še vedno hlapec nemškemu valpetu. Te slučaje znova priporočamo našim poslancem, da povedo na Dunaju, kako vestno izpolnjujejo ti „gospodje“ svojo dolžnost in uradno prisego, kako razumevajo prelepe besede našega presvitlega cesarja, ki je onidan rekel uradnikom, da naj ostane le vsakdo, kar je po rojstvu, Nemeec ali Slovenec ali karsibodi — tam pa, kjer izpolnjuje svojo službo, pa pusti zunaj pred vrati ono nemštvo, slovanstvo in bodi samo le uradnik! Kdaj bi že bil v ubogi Avstriji mir med narodi, ako bi bili obesili nemškim uradnikom zlate besede cesarjeve nad pisalno mizo in ž nje vrgli med smeti tiste vžigalice, svinčnike, koledarje in drugo ropotijo nemških hujskajočih društev, ki takemu uradniku vedno v spomin kliče, da je Nemeec ali vsaj nemškutar, in da naj tudi v uradu vse tako stori, da bo dal — zaušnico Slovincu. In ta se potem širokoustno baha z nemškim pravicoljubjem, z nemško nepristranostjo in z enakimi čednostmi, ki pa so že zato vse prave nečednosti, ker so — nemške!

Imenovanje novega deželnega šolskega nadzornika za Koroško.

Mnogo se je govorilo v Celovcu o imenovanju naslednika „rajnemu“ Pallu. Zadnje dni se je razširila vest, da je imenovan neki Deschmann; mi smo to novico objavili z rezervo. Vlada celovčanka pa je objavila, da je imenovan za deželnega šolskega nadzornika glavni učitelj na učiteljski in nadzornik celovških ljudskih šol Janez Benda. Nam o novoimenovanem nadzorniku ni mnogo znanega. „Slovenec“ piše o tem imenovanju sledeče:

„Za deželnega šolskega nadzornika na Koroškem je imenovan nemški nacionalec Hans Benda, ki je bil za časa svojega službovanja v Ljubljani znan po svoji vsenemški zagrizenosti.“ — Če „Slovenec“ tako poroča, bo že res. Nam je le znano, da je novi nadzornik dober prijatelj dr. Metnitzja, in to pomeni za nas mnogo.

Novi nadzornik ni akademično izobražen mož, ampak ima le izpit za meščanske šole. Da deželna vlada ni predlagala za to mesto akademično izobraženega moža, to naj le sama uravna s svojo vestjo; nas briga bolj stališče, ki ga bo zavzel nasproti našemu šolskemu vprašanju in slovenskemu učiteljstvu. Pripomnimo le, da bo baje srednješolsko učiteljstvo protestiralo proti takemu imenovanju, češ, da je to imenovanje uspeh gotove celovške klike, ki ne pusti nobenega h kaki službi, če ni prisegel na njeno politično naziranje. Celovško učiteljstvo ve tudi povedati, da se je baron Hein izrazil, da more osrednji vladi le g. Bendo predlagati. Naravno, da so profesorji ogorčeni, če jih Hein smatra za nezmožne.

Mi izjavljamo novemu deželnemu nadzorniku le to-le: Pričakujemo, da ne bo stopil v stopinje svojega „rajnega“ prednika. Zahtevamo le, da se postavi strogo na postavno stališče, ne pa, da bi zavijal postave, kakor bi bolj kazalo nemško-nacionalni kliki! Kakor hitro pa bi zapazili, da bi bili pod njegovo vlado preganjani slovenski učitelji, kakor se je zgodilo v pretečenem letu, bomo smatrali za odgovornega le njega. Kako stališče bo zavzel nasproti nam, bomo takoj spoznali pri rešitvi šolskega vprašanja — na Strojni. Če bi postal drug Palla, naj ve, da smo prišli v novejšem času že do političnih uspehov in da smo po ugodnih zvezah z drugimi slovanskimi političnimi strankami dovolj krepki, da ga posadimo na stran — Palle.

Koroške novice.

Sodalitas ima občni zbor v Celovcu v delavski hiši dne 7. prosinca t. l. točno ob 2. uri popoldne. Poročal bo tudi o poselskem vprašanju č. g. dr. Lambert Ehrlich.

„Učiteljskemu domu“ je darovala slavna celovška podružnica ljubljanske kreditne banke mesto venca na grob † g. Vek. Legata K 20.—

„Koroškemu šolskemu društvu“ je daroval Fr. Dular, višji okr. živinozdravnik v Bosn. Gradški, mesto venca na krsto pokojnega prijatelja g. Vek. Legata 8 kron.

Osebnosti. Asistent pri c. kr. tobačni tovarni v Celovcu, g. Lovro Schiffrer, je imenovan za oficijala. — Služba poštna upraviteljice

pri poštnem uradu v Področici je podeljena poštni upraviteljici Frančiški Serno. — Cesar je imenoval za predsednika dalmatinskega deželnega zbora posl. dr. Ivčevića, za namestnika pa posl. Simiča.

Čuden nemški duhovnik je katoliški župnik Kilijan Trutschnig v Treflingu na Zg. Koroškem, ki je v družbi protestantskega pastorja Buchacherja govoril pri zborovanju nemškega šulferajna v Seebodnu proti slovenskemu preplavljanju in položil ob splošnem ploskanju nacelnov kot prvi svoj dar za šulferajn. Kn.-škof. ordinariat opozarjamo, da trpimo Slovenci na Koroškem od strani šulferajna veliko narodno škodo. Ni že skoro pri nas šole, ki bi je to društvo ne podpiralo v svrhu ponemčevanja slovenskih otrok. Mi še enega nemškega otroka nismo poslovenili; kje je torej nevarnost za Nemce? Zakaj imajo nemški katoličani še „katoliški šulferajn“? Zakaj imajo še Pijevo društvo?

„Lehrerheim im Süden“ hočejo napraviti za učitelje, ki so potrebni zdravljenja. To pa je čisto nemško podjetje, za katero pa Nemci in nemškutarji nabirajo tudi slovenske krone, in da lažje preslepijo svoje tovariše, jim pravijo, da je tudi ta in oni „slovenski“ učitelj v odboru. Svarimo slovenske tovariše-učitelje, da naj nikar ne gredo takim ljudem na limanice, kakor se je to zgodilo zadnjič v Dobrlivasi. Za namene naših Nemcev in nemškutarjev ne počenega groša več!

Zagrizeni nemški in nemškutarski učitelji si vedno trobijo na uho, kako „freisinnig“ svoboda se jim kar cedi iz ust. V resnici pa nimaš nikjer bolj zagrizenih in strupenih ljudi; to pokažejo vsemu svetu takoj, če si kateri učitelj drzne kaj reči, kar je zoper tiste „svobodnjake“. Pred par leti se vrgli vzornega nadučitelja Ellerja iz zbora v Beljaku, ker je bil med ustanovitelj „Učiteljskega doma“, deželni šolski nadzornik Palla se ni upal nastopiti proti taki surovosti „omikane“ gospode, češ, da bi potem še njega vrgli ven. Zadnjič so pa imeli krvavo sodbo nad svojim tovarišem, g. L. Horvatom, nadučiteljem v Čačah. Dolžili so ga, da je pisal neki članek v „Mir“, napadli in psovali so ga najprej po „freisinnig“ listih koroških, dasi g. Horvat ni pregrešil tistega dopisa. Potem pa so zborovali učitelji kanalske doline v Podkloštru, so prebrali „Mir“ (lejte no!) in neke hujskaške dopise iz „Freie Stimmen“ in dr. in slovesno prekleli gospoda Horvata ter ga izobčili iz „gmajne“ koroških nemškutarskih učiteljev. Hujšega niso storili gospoda Horvatu — ker ga ni bilo med to lepo družbo. Gospod Horvat, kaj bo, kaj bo zdaj z Vami? Ali bote mogli še živeti? Mi priobčimo ta dogodek, da se spozna iz njega vsa zagrizenost, ki so jo vili učiteljem v srce razni Gobanci, Palli in Prešerni, in tisto strahovanje učiteljev, če nočejo več capljati za njimi, ampak imajo svojo glavo in hočejo biti možje. Tako hočejo ti „madžarji koroški“ zatreči vsako sapico slovenskega čuta in varovati nemškutarstvo v šoli. Reveži! Povemo jim na glas, da vse njih počenjanje gospodu Horvatu ne služi v sramoto. Da bi se pa moglo slovensko čuteče učiteljstvo še zanaprej terorizirati, se mu kaže strašilo „slovenskega klerikalizma“. Slovenci smete biti, a klerikalci ne. Kako pa je v resnici? Kje je laž, hinavstvo? Kako je že rekel Palla? „Vsi ti bindišarji, ki so postali Nemci, niso ničesar vredni!“ Klofute so pač le sladke, če le prihajajo od nemške strani! Dober tek!

Trkanje na usmiljena srca. V Lipici na Radišah, občina Radiše, stanuje pri Maticu 86-letna, stara, kruljeva žena Neža Nuser, ki 36 let niti koraka storiti ne more, ki je samo z levo roko in mora vedno v postelji ležati ali sedeti. Streže ji njena hči, ki je že stara 51 let. Zato pa tudi ne more ničesar zaslužiti in trpite obe veliko pomanjkanje. Doslej sta živeli od miloščine. Zato se obračamo do dobrotnikov, da blagovolijo na naše uredništvo poslati kak milodar za revno bolnico.

Razpisano je na trirazredni dvojezični ljudski šoli v Bistrici na Zili mesto definitivne moške učiteljske moči.

Aretirali so pri Št. Andražu v Labudski dolini pred Božičem posestnika Antona Petschenig in njegovega hlapca Vendelina Schlatte, ki sta obdolžena, da sta umorila 24. junija 1903 Mihaela Petschenig. Umorjeni je bil vdan pijančevanju in se je vsled tega večkrat sprl s sinom Antonom Petschenig. Sin se je hotel očeta znebiti in ga je sklenil umoriti; da bi sum ne padel nanj, je odnesel umorjenega v hlev, kjer je mož sicer ležal. Tam je vtaknil hlapec glavo umorjenega v z vodo napolnjeno vedrico, kakor da bi se bil utopil. Ker je manjkalo dokazov, so preiskovanje proti obdolženemu ustavili. Sedaj so oba oddali okrajnemu sodišču v Volšpergu.

Novega c. kr. sodnika imajo v Velikovecu, ki ga pa ni imenoval tja pravosodni minister.

Prej je bil tam namreč sodnik Kapun, a ta je izginil čez noč kakor kafra in drugo jutro je sedel na njegovem mestu Gallinger! Pa nikar ne mislite, da se je tu zgodil čudež! Ne, nekaj prav navadnega! Na Madžarskem plačajo kolek za 1 krono, pa postaneš hitro — Madžar po imenu. Že zadnjič ste pisali, kako sta si Korotan in Madžarija podobna — in glej! Tudi koroški „Nemec“ slovenskega rodu je to potrdil, kajti Kapun in Gallinger sta isti mož. Pošteno slovensko ime ga je jezilo, sramoval se ga je, sramoval se očeta in vseh poprejšnjih „Kapunov“ in je postal čez noč Nemec — po imenu. Kako hitro so mu to dovolili pri tistem uradu, kjer so hoteli pred par leti spraviti Zablačana in Prosekarja na vislice, ker se nista hotela pisati z nemškimi spakami. „Ja, Bauer, das ist was anderes!“

Državni poslanec Nagele je zboroval v Velikovecu z znanim vitezom Hohenblumom, o katerem so pisali dunajski socialdemokratski listi, da je prismojen, in na tistem zborovanju so ob sodili vsakega poslanca, ki bi glasoval za vladno predlogo glede uvoza srbske živine v Avstrijo, za izdajalca kmetijskih koristi. To se je seveda zgodilo, da bi kmetje menili, da gredo ljudje kakor Nagele, Schumy itd. za nje v smrt in bi se dali ujeti v njihove nemškonalne politične zanke. Zdaj pa g. državni poslanec Nagele v državnem zboru ni glasoval proti pooblastilnemu zakonu, in srbski voli bodo še zanaprej marširali čez mejo. Živio taki agrarci!

Posl. Nagele in tovariši so vložili šele 15. grudna 1908 nujni predlog za odpomoč po suši prizadetim kmetom v velikovškem okraju, torej pol leta pozneje kakor posl. Grafenauer. Če bi bil naš poslanec tudi tako počasen, bi bili slovenski kmetje letos brez vsake pomoči. Zakaj posl. Nagele ni pomagal posl. Grafenauerju, da bi bila vlada povišala pomožni fond ne samo na 100.000 K, kar je dosegel posl. Grafenauer, ampak še bolj?

Velikovec. (Zdaj vemo.) Iz zanesljivega vira smo izvedeli, zakaj ne pride „Štajerčev“ dopisnik h g. Sterschetu po tistih 2000 kron. Dober prijatelj nam je povedal, da se je „Štajerčev“ lažnik nad kosom telečje pečenke od tistega zadušnega teleta sam zadušil. „Štajerc“ baje pretaka nad to velikansko izgubo grenke solze, ker nima več žive priče in seveda tudi ne — 2000 kron.

Velikovec. (Nova trgovina.) „Allgemeine Banern Zeitung“ bo otvorila te dni v našem mestu trgovino za delikatese. Komij in zastopnik bota velikovška dopisnika „Bauernzeitunge“ in „Štajerca“. Prodajala bota vsemogoče „artikelne“, kakor „Schurkenblatte“, „windische Butiken“, „Hetzpfaffen und ihre Köchinnen“, „Narretei“, „Klerikalismus“, „windische Hetzer“, „Finsterlinge“ mit „des Lichtes Himmelsfackel“ itd.; posebno pa priporoča za novo leto bolne krave po 20 kr. kilo, zadušena teleta in „škofe iz Sodome in Gomore“. Lažnive in druge jezike pa ohrani trgovina zase. Le to je škoda, da se je ta trgovina zaklela, da zavednim Slovencem ne bo prodajala svojih delikates, ampak samo nemškimi nacelnom in „deutschgesinnten Slovenen“. Torej nova vrsta bojkota! Najmodernejša nemška izumitev za pospeševanje nemške kulture!

Št. Rupert pri Velikovecu. (Trinajsta slavnostna božičnica „Narodne šole.“) — (Kako so se skazali učenci in učenke.) Slavnostni spored trinajste božičnice se je izvršil sijajno. Vsaka točka je razvila pred nami nove slike, katere so poslušalci z rastočo napetostjo in zadovoljnostjo zasledovali. Zlatomašnika sv. očeta Pija X. proslavljal je učenec France Kovač, ki je nastopil z belorumenim trakom okinčan in belorumenom papeževno zastavo v rokah držeč, prav dobro. Potem so nastopili trije ljubki otročiči iz prvega razreda deček Tonček Ovšan in deklici Pavlica Škof in Malika Taupe, ki so, dasi šele dober mesec dni šolo obiskujejo, jako gladko in neustrašeno deklamovali. Za tem so uprizorili otroci drugega razreda kratko igro „različne poti“. Otroci igrajo šolo, deklica učiteljica, ki je zlorabila častno učiteljsko službo in je drugo učenko v obrazu zamazala, češ, ta je škofec, se po pravi učiteljici postavi za kazen v kot, ostali pridni otroci pa dobijo v priznanje podobice. Poznalo se je tem otrokom, da že dve leti obiskujejo našo šolo. Živahno pohvalo so želi dečki tretjega razreda, ki so nastopili opravljeni s papirnatimi čakami in lesenimi sabljami in z dečkom lastno živahnostjo zapeli dve vojaški pesmi. Zdaj se je v proslavo 60letnega vladanja našega presvetlega cesarja zelo precizno izvajala lepa Kosijeva spevoigra „Slava domovini“. Otroški pevski zbor je zapel 14 najlepših slovenskih narodnih pesmi, vmes pa so kot deklamatorji nastopili dečki kot zastopniki raznih slovenskih dežel. Koroškega Slovenca je predstavljala deček Gregor Oraš, Kranjskega deček Ožbe Wutte, Štajerca pa deček Jurče Mesner.

Vsak deček je nastopil v deželni narodni noši in je držeč krasni deželni grb in deželno zastavo v roki proslavljal svojo domačo deželo. Ko je še deček Niko Kramer proslavljal avstrijski državni grb, stopi kranjskega Slovenca predstavljajoči deček Ožbe Wutti pred grupo in zakliče trikratni krepki živio cesarju-jubilariju. Otroci zapojó cesarsko pesem, katero občinstvo stoji poslušajo. Spevoigra je napravila na poslušalce mogočen vtis. Višek navdušenosti je pa vzbudila prekrasna igra iz srednjega veka „Marijin otrok“, katero je predstavljalo 12 deklic, najboljše moči naše šole. Igrale so sledeče deklice: Micika Kuster, Micika Schweiger, Roza Rodler, Micika Krasnik, Micika Matic, Pavla Mesner, Katica Koh, Micika Vehovec, Milka Kraut in Katica Lasnik. Vse igralke, ki so nastopile v krasni obleki, so igrale naravnost dovršno, posebno še predstavljalka glavne junakinje v igri Marijinega otroka Stanke, šele desetletna deklica Katica Koh. Udeleženci so bili do solz ginjeni in so obkladali z burnim pritrdjevanjem, ki ni prenehalo, dokler se ni zastor zopet dvignil in so se igralke zopet prikazale na odru. Ko so otroci še h koncu zapeli Laharnarjevo krasno pesem „Bratje, v kolo se vstopimo“, se je pomenljiva naša slavnost po triurnem trajanju z največjim navdušenjem ljudstva, ki je do konca vztrajalo, zaključila. Vsa zasluga za tako obširno in krasno uspelo slavnost gre našim čč. šolskim sestram, ki se niso zdale več kot mesec dni trajajočega res velikanskega truda s pripravljanjem otrok. Bog jih živi! Po končani slavnosti so se napolnili prostori našega „Narodnega doma“ v Velikovecu s slavnostnimi gosti do zadnjega kotička, ostali smo med popevanjem narodnih pesmi še dalje časa skupaj. Ko smo se pa končno drug od drugega poslovili, izrazili smo vsi le eno željo: Na veselo svidenje pri prihodnji božičnici v vzorno delujoči naši „Narodni šoli“.

Velikovski okraj. (Mlekarna.) Tukaj ustanavljajo mlekarno. Mlekarno so nevarne zadruge, ki velikokrat ne dajo tega, kar živinorejci od njih upajo. So pač stroški navadno veliki in potem mlekarna ne more dati toliko za mleko, kot dobijo prodajalci naravnost od konsumentov. Želimo prav od srca, da bi se tisti, ki mlekarno ustanavljajo, ne opekli, in ne doživeli bridkih izkušenj, ampak da bi tudi ta zadruga, če se ustanovi, delovala prav blagonsno v korist našemu kmetu.

Sv. Peter pri Velikovecu. (Zborovanje mladeniškega društva.) V soboto, na praznik sv. Štefana, je napravilo izobraževalno društvo shod v Narah pod Velikovecem v Sterlinkovi gostilni. Prostori so bili do zadnjega kota zasedeni, prišli so našinci, a tudi par nasprotnikov, ki jih je vabilo lepo petje krepkega zbora, ki se je zasnovo iz društvene sredine. Prvi je govoril domači g. župnik Fr. Rozman. Govornik je poudarjal, kako je treba napram nasprotnikom nastopati; ne s silo, marveč s pametjo in potrpežljivostjo. Poznejši kardinal Manning je kot mlad duhovnik nabiral denarje za dobre namene. Prišel je prosit tudi k bogatemu trgovcu, ki mu je v nevolji dal dva krajcarja. Manning se je za ta dar, ki bi ga bil vsakdo drug vrnil, tako lepo zahvalil, da se je trgovec začel sramovati, poklical je odislega gospoda nazaj in mu je izročil 2000 kron. Ne s silo, marveč z duševno premočjo se naj nasprotniki zmaguje. G. Treiber je govoril o bojni nevarnosti, ki ni velika, ker je upati, da lastniki velikega kapitala vojske ne bodo pustili. Potem je razlagal vprašanje železnice; se li naj zida železnica Sinčavas-Velikovec, ali železnica iz Labudske doline v Celovec. Govornik poroča, da bi imelo ljudstvo več koristi od železnice, ki bi šla skoz vso dolino, mesto Velikovec pa pričakuje več dobička od proge v Sinčavas. A ta proga je grozno draga, zakaj en kilometer stane 300.000 kron. Za g. Treiberjem je msgr. Podgorc poročal, kako je hotela in še hoče nezmožna nemškonarodna stranka z novo postavo v deželnem kulturnem svetu uničiti naš zadrudni razvoj. Poročal je potem še o pomozni akciji za tiste, ki so po letošnji suši posebno prizadeti. G. A. Gril je govoril o trgovinski pogodbi s Srbijo. Nemci so poletu sklicali poseben agrarni shod v Velikovec, povabili so Hohenbluma, grozili vsakomur, ki bi za to pogodbo glasoval in Nagele zdaj ni glasoval proti njej! Nemškonarodna stranka se ob tej značajnosti podira, lastni politični voditelji preklinjajo svojega poslanca. Govornik je poročal tudi o raznih društvih, ki jih Nemci ustanavljajo, ki pa vsa vkup nimajo življenskih moči. Končno je pregovoril še g. kolarski mojster Čarf iz Velikoveca. Navdušenje na shodu je bilo veliko; to je novo gibanje, ki ga ljudje prej niso poznali. Mladina se zbira k pouku in poštenemu veselju. Tako bo polagoma zmožna protiviti se bolj uspešno kakor do zdaj ljudskim zapeljivcem. Nemški narodovci so mislili, da je zdaj slovenski katoliški

živelj v tem okraju strt, ker so ga priklopili na nemško stran. A ravno narobe! Gibanje je postalo živahno in bo še vedno živahnejše, tem bolj ko bo od leta do leta bolj razpadalo, kar so nemškonarodovci zgradili doslej s pomočjo judeževih grošev.

Št. Peter pri Velikovecu. (Pozor, možje!) Nasprotniki snujejo izvolitev dveh častnih občanov, zaupajoč na nevednost in neodločnost naših mož, da si obdržijo I. razred v občini za vselej v svojih rokah. Če pride do tega v občinski seji, pozivljamo naše odbornike, da naj ne pozabijo, da so voljeni s slovenskimi, ne nemškutarskimi glasovi. Vsaka neodločnost v tej zadevi se bo brez usmiljenja razkrila; od Slovencev voljeni odborniki, ki bi potegnili z nasprotniki, se bodo z imenji navedli.

Št. Danijel. (C. kr. deželni šolski svet) nam noče dati pametne šole. Meseca marca l. l. sta tukajšnji občinski odbor in krajni šolski svet vložila prošnjo, da bi se na šoli v Št. Danijelu, katero obiskujejo izključno slovenski otroci, vpeljal slovenski učni jezik, nemščina pa naj bi se poučevala kot učni predmet začeti s tretjim letom po dve do štiri ure na teden. Je sploh čudno, da moramo pri nas na Koroškem še le prositi za nekaj, kar imajo že v vsaki deželi, kjer vlada pamet in pravica. C. kr. deželni šolski svet nam je blagovoli na našo prošnjo odgovoriti in odgovoril je, kakor pač zna. Odbil je našo prošnjo z razlogom, da sedanja uredba šole kake premembe ne zahteva ali po domače povedano: Šola v Št. Danijelu je tako dobra, da si boljše želeli ni mogoče. In otroci, ki iz te šole prihajajo, so že tako modri in učeni, da bolj učeni biti ne morejo; torej jih lahko v druge dežele za „mušter“ pošljete. Gospodje v Celovcu so tako spoznali in mora že tako biti. — Pa če nam gospodje tudi pametne šole ne privoščite, mirovali ne bomo, dokler je ne dosežemo. Časi, ko je slovenski kmet delal tlako (roboto) nemški gospodi, in je smela ohola gospoda postopati z njim po lastni volji, so hvala Bogu že minili. Slovenski kmet si je priboril svobodo in tudi on tirja zdaj svoje pravice in tirjal jih bo vedno bolj odločno in samozavestno, naj bo to nemški gospodi všeč ali ne. In zato hoče tudi šole, v katerih se bodo njegovi otroci vzgajali in poučevali po njegovi volji, pa ne po volji nemških mogočnejšev, zakaj vsak pameten kmet ima danes toliko spoznanja, da se morejo njegovi otroci res dobro vzgojiti in kaj prida naučiti edino le v šoli, kjer se bodo poučevali v jeziku, katerega razumejo, to je v maternem jeziku. Če se jih hoče naučiti tudi še drugega jezika (nemščine), naj se s tem poukom prične, ko so se otroci že dobro seznanili s svojim maternim jezikom. Potem se otroci tudi šole ne bodo branili, kakor se sedaj godi, ampak bodo z veseljem pohajali v šolo, zakaj šola ne bode več za nje mučilnica, ampak res prava učilnica. In kakor hočejo Nemci za svoje nemške otroke imeti nemške šole, tako hočemo tudi mi za slovenske otroke imeti slovenske šole; ko pa bodo Nemci za svoje otroke vpeljali slovenske šole in se bo svet na glavo postavil, se bomo postavili tudi mi na glavo in bomo zadovoljni z nemškimi. To pa se seveda ne bo nikdar zgodilo. Če pa bi nas deželni šolskosvetovci radi videli že zdaj na glavi stati in menijo, da smo res tako zabiti, da bi v njihovo zabavo preobračali kozolce, se zelo motijo. V naše ljudstvo stopa duh zavesti, ki ga tudi deželni šolskosvetovci ne bodo zadržali!

Vovbre. (Podučno zborovanje.) Naše kršč. soc. ljudsko društvo za Vovbre, Št. Štefan in okolico je priredilo svoje mesečno zborovanje dne 13. m. m. pri Primožu na Vovbrskih Rutih, katero se je vzorno obneslo. Predsednik društva, gospod Martin Harih, lesotržec in kmet, otvori zborovanje, pozdravi vse navzoče in dá besedo domačemu gospodu župniku Jan. Ebnerju, ki je jako razumno govoril o postanku kapitala in kapitalistov v času liberalne dobe, v kateri so imeli Judje (židi) prvo besedo; razložili so nam jedrnato, da le združeno na podlagi krščanstva in pravega socialnega dela bi bilo mogoče odpraviti premoč kapitalistov, da bi potem zasijala lepša zarja kmetu in delavcu. Vsi navzoči so bili g. govorniku za ta govor hvaležni. Drugi govornik, neustrašeni kanonik g. Dobrovc, je razložil vzroke kmetске bede; kmet je danes tisti, ki vzdržuje cerkev in državo, gospodarski liberalizem ga je pa pripravil že tako daleč, da stoji že na zadnji stopnici, ker na 1 ha kmečkega posestva pride povprečno že blizu 400 kron vknjiženega dolga. Nadalje so govorili o pripomočkih, kako je na pr. dobra strokovna šola za kmetijstvo, združništvo, razoroženje in tako naprej, kar pa se bo doseglo le na pravi podlagi; dokaz so nam posebno naše krščansko soc. dežele, kakor Tirolska, Predarlško, Nižje Avstrijska in druge, ki so zaenkrat vzor pravega gospodarskega

dela. Nazadnje še čisto kratko označi namen našega društva gosp. Tone Gril, nakar gosp. predsednik zaključuje zborovanje. Slišalo se je „danes pa dor, danes, zadnjič ni bilo ničesar,“ ker zadnjič so zborovali nasprotniki v ravno tej gostilni.

Grebini. (Velikovška železnica.) Nekí velikovski dopisnik si je vzel čas in po nasprotnih časopisih zdihuje, da načrtu normalne železnice Sinčavas-Velikovec vse nasprotuje. Jako obširno piše o potrebi te železnice in se jezi na druge občine v velikovškem sodnem okraju, ki niso za to železnico, in okrajači celo Celovčane. Navaja, da bi ta železnica imela posebno malo upravnih stroškov. Verjamemo, saj bi ne imela veliko opraviti. Pametni Velikovčani pa sami niso za to železnico, ampak za progo Celovec-Velikovec-Št. Pavel, katera bi zvezala Velikovec tudi z Labudsko dolino. Svetujemo tem par velikovskim gospodom, da odjenjajo od svojega brez-pomembnega načrta in naj se zavzamejo za našo vzhodno koroško železnico, ki ima velik pomen za celi celovški, velikovski in volšperski okraj, ker s takim početjem se dobra stvar le zavira.

Pliberk. (Kdo seje nemir?) Tudi pri nas smo dne 2. decembra slavili šestdesetletnico vladanja našega presvetlega cesarja. Na predvečer so pokali v bližini mesta topiči. Na hišah pa so bile razobešene večinoma deželne zastave, seveda ni manjkalo tudi par izdajalskih „frankfurtaric“. Tako je imel razobešeno na trgu gostilničar pri Nemcu, kateri se ne brani tudi slovenskih grošev. Značilno pri tem je pa to, da je bilo videti c. kr. uradnika z zadovoljnim obrazom korakati v imenovano gostilno. Sploh se govori, da je gostilničar razobesil „frankfurtarico“ ravno zaradi c. kr. uradnikov, kateri sedaj pohajajo v njegovo gostilno, odkar je pl. Metnic zaprl svojo. Kdo dela torej na Avstrijskem prusaško politiko?! — Nekateri občinski očetje so spoznali potrebo, da bi se tukajšnji otroci učili tudi slovenskega jezika, katerega krvavo potrebujejo v občevanju z izključno slovensko okolico. A kdo se je temu najbolj protivil? Učitelji! Ali so res šole zaradi učiteljev in ne učitelji zaradi šol?! Ako pa „hajlovskim“ učiteljem tako mrzi slovenski jezik, naj grejo na Prusko in prepustijo slovenski kruh poštenim slovenskim učiteljem, ki so zmožni in voljni poučevati otroke v obeh deželnih jezikih.

Strojna. (Smrt je neusmiljena), tako je vzkljnil marsikateri ob bridki izgubi, ki je zadela Janeževo družino. Dne 14. t. m. smo izročili hladni zemlji nadebudnega Janeževega sina Petra; bil je star šele 21 let, pa nevarna pljučnica je naredila konec njegovemu mlademu življenju. In komaj je bil sin en dan v grobu, sledila mu je na poti v večnost njegova mati; podlegla je isti bolezni. Bila je rajna res blaga žena in vzgledna mati, in zato zadene njena izguba tem hujski ubogega moža in osirotele, deloma še nedorastle otroke. Pljučnica letos v našem kraju sploh hudo razsaja in ni je skoraj hiše v župniji, kjer bi se ta nevarna bolezen ne bila že oglasila.

Podljubelj. Po naši vasi se nekaj govori, kakor da bi g. Ibovnik svojemu peku — najemniku odločno prepovedal občevanje s „ta črnimi“. Nekaj bo gotovo resnice na tem, ker si tega nihče ne izsesa iz prstov. Če ni res, nas veseli, če pa je, pa si ta-le naš odgovor zatakajte za „tablo“. Gospod Ibovnik, kaj boste začeli z vašo pekarijo, če ne pomagajo „črni“ vašim najemnikom? Zakaj vsak ravno pri nas išče pomoči? Zakaj mu ne naročite tudi, da nam ne sme kruha prodajati? Zakaj hujskate mirne ljudi, ki morajo od nas živeti, proti nam? Kaj boste rekli, če začnemo mi hujskati proti vam, to je proti vaši gostilni in pekariji? Mi imamo itak svoje peke in smo samo zato začeli jemati od vašega, ker vidimo, da so pekovi pridni ljudje, ki delajo kakor mravlje, da se preživijo in plačajo najemnino. Samo odstopiti nam je treba, in imeli ste — zadnjega peka.

Št. Jakob v Rožu. Neverjetno! Nadučitelj ne zna cesarske pesmi. Pri cesarski jubilejni slavnosti v nemški šoli je pel nadučitelj z otroki nemško cesarsko pesem. Pri drugi kitici je običal, ni znal besed naprej in je moral končati, otroci so se pa smejali. Njegov patriotizem konča s prvo kitico. Rdeči patrioti pač znajo celo „Wacht am Rhein“, ne pa cesarske pesmi in čudno, pri tem jih še sram ni. Morda zna slovensko cesarsko pesem. Zakaj je pa ni pel?

Pričica ob Vrbskem jezeru. (Lukas), socialdemokratski poslanec, je govoril tukaj dne 27. grudna l. l., pa je popolnoma pogorel. Kmetje so bili nanj ogorčeni, ker je glasoval z drugimi svojimi tovariši za pooblastilni zakon glede uvoza srbske živine v Avstrijo.

Mohorjani, spominjajte se šentjakobske šole!

Slovensko delavsko društvo v Celovcu

uprizori

dne 3. januarja 1909, točno ob pol 8. uri
zvečer v Rokodelskem domu, Neue Welt-
gasse 22, gledališko igro

Kapelica na gori.

Romantična igra v petih dejanjih; vrši se v
17. stoletju na Kranjskem. — Konec igre ob
desetih.

Osebe.

Vitez Primož, grajščak na Smedniku.
Felicijan, njegov sin.
Vitez Strmski.
Vida, njegova hči.
Jernej, oskrbnik na Smedniku.
Veronika, njegova hči.
Urh, služabnik na Smedniku.
Jurij, služabnik na strmskem gradu.
Groga, poglavar roparjev.
Blažon, Korle, Kovrin, Kačur,
Skočir, roparji.
Kmetje.

Pred igro nastopi četverospjev. — Med posameznimi dejanji igre udarjajo tamburaši.

Vstopnina: I. sedeži 1 K, II. sedeži 70 vin,
III. sedeži 50 vin., stojišča 30 vin.

Spored se bo dobil pri blagajni.

Slovinci in Slovenke v Celovcu in iz okolice, pridite v velikem številu!

Poslano.

Gospod urednik! Vi ne veste, kar jaz vem; zato vam moram danes povedati, kar ne veste. Le poslušajte! Najsitnejši mesec v letu je gruden. Kratek dan, hud mraz, vreme neprijetno, mošnja prazna. Ta mesec kar žre denar, ker je mesec računov. Pride črevljar, krojač, kovač, kolar, drvarji, vozniki, vse, vse pride z računom, gospodar pa plačaj — če še imaš kaj v mošnji. Kar zadene mojo osebo, gospod urednik, ne sprejemam letos samo običajnih računov, prišel mi je v roke tudi račun nekega „Deutschmeister Hotelier-ja“. Saperlot! Sem se jaz temu računu smejal! Pošljem vam ga v ponatis in vas pooblaščam, da ga v „Miru“ objavite. Naj se še drugi Slovenci malo kratkočasijo sedaj po zimi. Torej z računom v stroj!

„Denjenigen, welchen(?) es angeht,
ins Merkbuch.“

Der slovenische Abgeordnete Grafenauer hielt in der Sitzung des kärntnerischen Landtages vom 3. November 1908 eine Rede in welcher er sagte:

„Im Orte Velden leben slovenische Amphibien, denn das sind Leute, die im Sommer nichts slovenisch und im Winter nichts deutsch verstehen wollen. Sie leben im Sommer am Wasser und im Winter am Trocken. Infolge dessen ist die Schule in Velden eine deutsche, obwohl heute im Dorfe Velden kaum 20 Personen zu finden sind, die sich der deutschen Umgangssprache bedienen.“

Amphibien sind Kriech- und Knorpeltiere, wie Krokodile, Salamander, Schlangen, Kröten etc. Der slovenische Hetzpostel Grafenauer hält die oberwähnten Veldner also für Tiere der niedersten Art.

Diejenigen, welche es angeht, sollen sich das merken und lieber auch im Winter jene Umgangssprache pflegen, die sie im Sommer führen (?), dann werden die Hetzer keinen Anlaß mehr haben, Veldner Menschen mit Tieren zu vergleichen und dieselben öffentlich in so ordinärer Weise zu beschimpfen.

Velden am Wörthersee, am 7. Dezember 1900.

Ulbing, Bürgermeister.“

Gospod urednik! Dovolite, da pošljem tudi jaz svoj račun sedaj ob novem letu gospodu Ulbingu. Jaz tega župana ne poznam, in dolžan mu tudi nisem nič, najmanj kako spoštovanje. Gotovo spada tudi on v vrsto „vrbskih amfibij“, kakor sem si jih v deželnem zboru predstavljval jaz.

G. Ulbing si jih seveda drugače misli; a dokazal s svojim „računom“ ni drugega kakor to, da sem govoril resnico. Dokaže naj, da je po zimi v Vrbi več kot 20 ljudi, ki se slovenščine

ne poslužujejo v občevanju — s Slovenci. Vsak Slovenec je dolžan svoj jezik spoštovati, a „račun“ g. Ulbinga je pravcata hecarija zoper mojo osebo in zoper slovenski jezik. „Račun“ g. Ulbinga sam jasno govori, da tudi on ne zna pravilno nemški. (Res, ne zna prav nemški, ker je slovenske krvi, mišljenja pa je nemškega. Ured.) Gospod urednik! Vi, ki ste bolj podvrženi temu „lafidranju“ po svetu, Ulbinga morda poznate? Ali je Ulbing tisti mož, kateri je pred nemškim princem Henrikom „ta njemško špraho zgubil“? Slišal sem namreč, da je tega nemškega princa nekje na Koroškem deputacija nagovorila: „Euer Durchgschaut!“ potem pa je bil smodnik pri kraju. To bi bil moj račun z gospodom Ulbingom za danes. Ako ž njim ni zadovoljen, mu znamo Slovenci zapeti tudi še drugo pesem, katere besedilo ga bo temeljito podučilo, kdo da je „ordinär“.

Grafenauer,
drž. in dež. poslanec.

Poglavje za delavce.

Podljubelj. (Tombola.) Malokdaj imam priložnost, da bi poročal kaj veselega iz Podljubelja. Nekaj drugega pa je danes, ko vam pišem o tomboli in gledališki predstavi v „Delavskem domu“. Soditi po udeležbi v prejšnjih letih, smo skrbeli le za lepe dobitke, za prostore pa je po naših mislih itak bilo poskrbljeno. A glej, že ob štirih je bila velika dvorana naravnost natačena, še celo na odru so ljudje sedeli. Več kot 200 ljudi pa je moralo naprej, ker nam je zmanjkalo vstopnic. Drugo leto bo že boljše, odprli bomo malo dvorano in poskrbeli tudi za potrebne vstopnice. Pri celi stvari nas le to veseli, ker vidimo, da je že dovolj razglašeno, če naše prireditve samo enkrat prijavimo v „Miru“. Gotovo lepo spričevalo za naš list. Dobitki so bili krasni, tudi smešni, in veliko jih je bilo. Najlepše so nam darovali gg. Renko iz Borovelj (sukno za obleko 24 K), Smole (grudo sladkorja) in Kajzer (posodo za kavo). Prav čedne dobitke so nam poklonili med drugimi tudi gospa Idneš, Smrekar, Maurer, Kometter, Spöck, Rebernik, Vertič, Krušič (lastno-ročno slikano podobo), Adamovi, Fišer, trgovina Renko v Celovcu, S. Čemer itd. itd. Lepa hvala vsem, trgovce pa priporočamo našim kupovalcem. — Po tomboli pa smo se srčno smejali burkastemu g. Krajncu in gospodični Smole. Tudi drugi igralci, kakor gđc. Pepca Kulnik, gospa Skamen, Wieser, Čemer Gusti, Job in Arnuš so želi splošno pohvalo. Da se izognemo nadaljnemu povpraševanju, „kdaj bo zopet kaka igra“, naznanimo že zdaj, da se bo prihodnja lepa in smešna igra „V krvi“ predstavljala dne 14. febr. 1909 popoldne ob 4. uri. — Ker je imel domači provizor drugi dan slučajno god, so mu po predstavi pevci zapeli nekaj krasnih pesmic, predsednik kovinarjev, g. Čemer, pa mu je po primernem nagovoru v imenu pevcev v znak prijateljstva izročil krasen šopek svežih rož. Zdaj šele se je začela prosta zabava. Domači in sveški pevski zbor sta se prav pridno oglašala. Kdor ju je hotel poslušati, je ostal v „Domu“, kogar pa so srbele pete, pa jih je lahko brusil v gostilni. Jako mučen položaj je nastal v dvorani, ko je občinstvo zagledalo Mesarjevega šolarja, ki je kot rojen Slovenec z nemškimi znaki izzival v „Domu“. Le posredovanju domačega provizorja se je zahvaliti, da ni prišlo do javnega škandala. „Znake dol ali pa iz dvorane!“ je zahtevalo občinstvo. Fant je izvolil slednje, vsa dvorana pa je burno ploskala za njim! Ker je bil to prvi slučaj očitnega izzivanja, naj si naši nasprotniki enkrat za vselej to-le zapišejo za uho: Mi ne zapiramo vrat pred njimi, pošten gost, če je tudi Nemeč, nam je dobrodošel, to pa zahtevamo, da se obnašajo dostojno in že vsako misel na izzivanje pustijo zunaj. V hiši smo mi gospodarji!

Gospodarske stvari.

Šmarjeta pri Velikovecu. Na Štefanovo popoldne je bil v Šmarjeti pri Lavretu letni občni zbor važenberške podružnice kmetijske družbe. G. Pirker kot podpredsednik in tajnik podružnice je podal poročilo o triletnem delovanju odbora. Udov je 75. Podružnica je dobila več podpor za različne kmetijske stroje, posebno za posnemalke (melote). G. potovalni učitelj Šumi je govoril o mlekarni, katero nameravajo ustanoviti v Velikovecu. Za mlekarno ljudje niso nič navdušeni, ker bi jim ne mogla dati zadosti visoke cene za mleko. Tudi g. Šumi je rekel, da bo mogla plačevati samo 10 do 14 vinarjev za liter. Posestniki posnemalk pa trde, da jim že zdaj nosi liter mleka 14 do 16 vinarjev. Bi torej z mlekarno nič ne pridobili. Za tiste, ki nimajo še posnemalk, bi bilo nekoliko ugodnejše. — G. živino-

zdravnik Sokolovski je predaval o živinski boleznih. Volil se je novi odbor za tri leta, eden nov odbornik, drugi stari. Govorilo se je žal samo nemško, tako da nekateri poslušalci, ki jih je bilo vseh okrog 40, niso vsega dobro razumeli. Je že tako. Tem ljudem je več za ponemčevanje in politične uspehe kakor za gospodarski pouk. G. Šumi, Vi ste plačani za Slovence, zakaj govorite torej med njimi nemški?

Kako je čuvati krave, da se jim ne vnemejo vimena? Glede tega svetuje nek izkušen živinozdravnik samo: suho steljo in suho ležišče. Pravi, da se vnemejo vimena skoraj vedno vsled tega, ker leži krava dalje časa na mokrem ležišču. Ako natančneje opazujemo, vidimo, da se razboli najprej zadnji del. Vsled vlažnega, nezdravega ležišča pridejo bakterije v sese in povzročijo vnetje vimena. Najboljša obramba proti vnetju vimena je torej suha stelja in vobče suho ležišče.

Društveno gibanje.

Slov. delavsko društvo ima občni zbor 3. januarja v „Rokodelskem domu“.

Kotmaravas. (Ciril-Methodova podružnica) za Kotmarovas in okolico priredi v nedeljo, dne 3. t. m., občni zbor in veselico, katere čisti dobiček je namenjen naši prepotrebni šolski Ciril-Methodovi družbi v Ljubljani. Veselica, kakor shod se vrši v hiši Mat. Prosekarja v Kotmarivasi, pri kateri sodeluje slavno pevsko društvo „Zvezda“ iz Hodiš. Predstavljal se bode tudi ena ali dve igri od zgoraj imenovanega društva, in tudi članice naše Marijine družbe uprizarijo eno lepo igro. Odbor zgoraj imenovane podružnice se bo potrudil, da bo zadovoljil obiskovalce tega zbora. Vstopnina k veselici bode 40 vin. in je vstop k isti dovoljen samo proti vstopnici, katera se dobi popoldne pri zboru in pred veselico. Slovenci in Slovenke, pridite v prav obilnem številu na ta zbor in veselico, da se poveselimo „svoji med svojimi“.

Žitaravas. Kat. slov. izobraževalno društvo „Trta“ priredi svoj II. redni občni zbor dne 10. prosinca ob treh popoldne v gostilni pri Mertlnu v Žitarivasi. Poleg navadnega sporeda bo tudi en govor. Po zborovanju prosta zabava, tamburanje in petje. Da ta dan noben rodoljubni Slovenec in Slovenka iz okolice ne ostane doma, ampak pride na shod, želi

društveni odbor.

Cerkvene vesti.

Prezentiran je na župnijo Nemški Plajberk č. g. Šimen Sulcer, mestni kaplan pri Št. Iju v Celovcu in bo nastopil župnijo 17. t. m. — V Rabelj pride za provizorja č. g. o. Ciril Goričan, iz reda kapucinov.

Oslovski kašeli

jenja z uživanjem SCOTT-ove emulzije. Zdravniki, babice in stariši pripoznavajo to s tisoči potrdili.

SCOTT-ova emulzija

pomaga z intenzivno močjo, ki izvira iz najboljših sestavin in iz izvirnega SCOTT-ovega ravnanja. Splošno zdravje se zboljša že po porabi prve steklenice SCOTT-ove emulzije.

Pristna le s to znamko — z ribičem — kot z jamstvenim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Cena izvorni steklenici 2 K 50 vin.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kaj je novega po svetu.

Iz Ljubljane smo prejeli sledeče: „V špedicijskih zadevah je slovensko občinstvo mnogo krat v zadregi, ker ne ve, kako bi se otreslo pri dostavljenem naročenega blaga vsiljivosti g. Ranzingerja. Veliko zavednih slovenskih trgovcev je namreč poslalo na ravnateljstvo železniških postaj v Ljubljani prepoved, da jim njihovega blaga v bodoče ne sme več dostavljati g. Ranzinger, ampak slovenski odpravitelj g. J. Škerlj, ki so ga v to poblastili. Znano pa nam je mnogo slučajev, da je tak trgovec nenadoma zagledal pred svojo trgovino Ranzingerjev voz ter prejel naročeno blago v kljub gori omenjeni prepovedi iz Ranzingerjevih in ne Škerljevih rok. Občinstvo se je seveda nad tem zgledovalo, toda trgovca v takem slučaju ni obsojati, pač pa vsiljivost g. Ranzingerja, ki v Ljubljani očitno presega že vse meje. Takim in enakim slučajem se slovensko občinstvo najlažje izogne na sledeči način:

Naročnik blaga naj pri svojem dobavitelju izrecno zahteva, da se odpošlje naročeno blago na naslov: J. Škerlj, odpravitelj v Ljubljani. Na hrbet dotičnih voznih listov, ki pridejo potem v roke omenjene špedicije pa naj se naznači natančni naslov naročnika. Tako prejme blago in ga nato dostavi naročniku na dom najgotovješe g. J. Škerlj. G. Ranzinger pa na ta način ne bo imel več prilike izkazovati po Ljubljani svoje preprijazne vsiljivosti.“

„Straža“ je ime novemu neodvisnemu političnemu listu za slovensko ljudstvo ter izhaja v Mariboru trikrat na teden in stane na leto 12 K. List, ki ga izdaja konzorcij, priporočamo našemu razumništvu.

„Štajerc“ baje izgubi urednika Linhart, ki pojde v Celje k „Deutsche Wacht“, k listu, ki piše o Slovencih kar mogoče umazano in strupeno. In Linhart se je v „Štajercu“ vedno hvallil, da „ljubi“ slovenske kmete.

Za smeh. „Štajerc“ glasilo nemških lutrovskih prvakov, zavija v božični številki oči in slepi slepe Slovence sledeče: „Pobožnost dviga naše duše navzgor...“ To piše človek, ki leto in dan ne vidi cerkve znotraj. Za počt!

Slabosti,

nervoznosti, krčevih bolečin ne poznamo, odkar rabimo Feller-jev fluid z znamko „Elsa-fluid“. Dvanajstotica za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, trg Elsa 67 (Hrvatsko). Dada.

Darob ob 60letnici je prejel cesar obilo iz Avstro-Ogrske, kakor tudi iz inozemstva. Neki kmet je napravil za cesarja par toplih lovskih copat iz klobučevine in jih sam prinesel na dvor, češ, da se cesar ne bo zopet prehladil. Dar je bil hvaležno sprejet. Drug kmet iz Ogrske pa je pripeljal z ogrskim trakom ovenčano jagnje; lepo živalico so pokazali cesarju, ki je ukazal, da jo naj spravijo v Schönbrunn.

Beračevo božično voščilo. Na Dunaju je stal pred sodnikom 54letni berač Matija Žak zaradi beračenja. Sodnik mu zagrozi, da ga bo po odgonu dal peljati v rojstni kraj. Berač: To bi bila moja edina želja; kot dečka so me ugrabili na Ogrskem cigani, svojih starišev nisem poznal in svojega doma tudi ne. Če bi prišel na svoj dom, bi bilo to zame najlepše božično darilo. Državni pravdnik: Predlagam, da se ga pošlje v prisilno delavnico, ker je bil zaradi beračenja že sedemkrat prej kaznovan. Obtoženec: Za božjo voljo, le tega ne! Le domov me pošljite za Božič. Sodnik za obsodi na pet dni strogega zapora. Obtoženec: Pridem v prisilnico? Sodnik: Zaradi mene ne. Obtoženec: Hvala Bogu, zdaj pridem domov, poljubim roko, g. sodnik! (Že pri vratih se zopet obrne, rekoč:) E, skoraj bi bil pozabil, srečne praznike, g. sodnik!

Čeravno „Schichtovo milo“ z jelenom stane nekaj več, nadomesti to velikokrat z izdatnostjo in s tem, da varuje perilo, ker s „Schichtovim milom“ enkrat potegniti je toliko, kakor z drugim milom dvakrat.

„Socialni demokrat“ — razžaljenje, je kaznivo, sicer ne v Avstriji, pač pa v Nemčiji. V Itzehoe na Nemškem je bil obsojen delavec na nekoliko mesecev v ječo, ker je rekel žandarmerijskemu stražmojstru: „Vi ste tudi tak socialni demokrat!“ V pismenem utemeljenju razsodbe se bere dobesedno: „Za spodobnega človeka v vsakdanjem življenju je razžaljenje, če ga kdo imenuje socialni demokrat, ker namen tiste stranke se ne strinja z verskimi zapovedmi, z zvestobo do kralja in z ljubeznijo do domovine. Posebno za uradnika ali osebo vojaškega stanu je to veliko razžaljenje. Uradne in tudi vojaške osebe, katere se na Pruskem pripoznavajo k socialno demokratični stranki, se morajo smatrati za lopove (Schurken), ker s svojim pripoznanjem k tisti stranki so prelomili službeno prisego.“ — Pošteni nemški časniki, med njimi tudi „Schlesische Ztg.“, se popolnoma strinjajo z imenovanim utemeljenjem razsodbe.

Tolmača potrebujejo Nemci med seboj. Pri tožbi Eulenburg-Harden pred poroto v Berlinu so bile tudi priče iz Monakovega na Bavarskem. Po poročanju nemških časnikov berlinski nemški porotniki niso razumeli bavarskih Nemcev, morali so rabiti tolmača. No, vi Nemci in nemškutarji, ki vedno govorite o novoslovenščini, kako pa je pri vas, da potrebujete tolmača, če ravno imate povsod svoje šole, kakor jih mi nimamo, kaj je z vašo nerazumljivo novonemščino? Nagele, odgovorite na to v državnem zboru!

V Solunu v Macedoniji so preložili z angleškega parnika v dva vagona dinamita za Srbijo. Pri spravljanju so nadzorovali civilni in vojaški srbski uradniki. V kratkem pričakujejo še druga srbska naročila.

Za božičnico „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovu l. 1908 so darovali p. n. gospodje in gospe:

Janez Vidovic, kn. šk. kancelar v Celovcu 50. Franc Ks. pl. Mayrhofer-Grünbühel, c. kr. vladni svetnik v Velikovu 20. Ekscelexca Ivana baronica Pino-Friedenthal, c. kr. ministra vdova na Dunaju 40. Dr. Ivo Šubelj, c. in kr. ministerjalni tajnik v zunanem ministrstvu na Dunaju 100. Janko Kremenssek, c. kr. vladni svetnik v Ljubljani 6. Artur vit. Laszowski, c. kr. okrajni komisar v Velikovu 10. Janez Wieser, prošt v Podkrnosu 20. Cvetko Isop, prošt v Spod. Dravbergu 3. Matija Randl, prošt v Dobrlivasi 10. Gregor Einspieler, prošt v Tinjah 20. M. K. v Celovcu 5. Andrej Wieser, dekan v Gospasveti 5. Dr. Alojzij Cigoj, dekan v Št. Pavlu 5. Valentin Kraut, dekan na Trbižu 5. Šimen Cemer, dekan v Velikovu 20. Janez Ogriz, dekan v Kapli 5. Anton Kesnar, župnik v Prevaljah 10. Jožef Peterman, župnik na Otoku 20. Janez Volavčnik, župnik na Rudi 10. Franc Petek, komendant na Reberci 10. Jan. Lubej, župnik na Jezerskem 5. Ivan Hutter, c. kr. profesor veronauka v Celovcu 10. Franc Mihl, župnik na Žihpolju 5. Valentin Primožič, župnik v Glinjah 5. Jakob Knaflič, župnik v Ločah 10. Janez Šuster, župnik v Svečah 4. Šimen Greiner, župnik v Št. Jakobu ob cesti 5. Franc Bergman, župnik v Št. Lenartu 4. Franc Katnik, župnik na Brnci 10. Franc Kolarič, mestni župnik v Celovcu 8. France Grafenauer, državni in deželni poslanec na Brdu 10. G. France iz Ibljane 20. G. Jože iz Zapože 5. Sigmunda Wendler, c. kr. sodnega svetnika soproga v Gradcu 3. Stara mamica 10. Dr. Vinko Hudelist, zdravnik v Velikovu 10. Florijan Ellersdorfer, župan v Grebinju 20. Mara Mikuluš, učiteljica v Mohljičah 4. Božidar Štitar, profesor v Kalugi na Ruskem 4. Franc Treiber, župnik v Št. Rupertu pri Velikovu 10. O. Ciril Goričan, kapucinski vikar v Celovcu 7. Franc Holec, župnik v Naborjetu 10. Msgr. Valentin Podgorc, tajnik Mohorjeve družbe v Celovcu 10. Valentin Sittelkopf, župnik na Mostiču 10. Jakob Kindlman, župnik v Kloštru 15. Karol Kirchmayer, župnik v Črni 5. Josip Rozman, župnik v Ornečah 5. Josip Fric, župnik v Dvoru 5. Jožef Kukačka, župnik v Kazazah 5. Valentin Weiss, župnik v Žitarivasi 10. Ivan Serajnik, župnik v Št. Danijelu 5. Matevž Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu 5. Jožef Dobrovc, kanonik v Velikovu 10. Ivan Nagel, župnik v Selah 5. Janez Brabenc, župnik v Št. Tomažu 5. Florijan Kramer, župnik v Grebinju 10. Matej Riepl, župnik v Št. Jurju ob Zili 5. Karol Hraha, župnik na Djekšah 10. Franc Ks. Meško, župnik na Zili 3. Rupert Rotter, župnik v Kotmarivasi 10. Dr. Franc Cukala, prefekt v Marjanišču v Celovcu 5. Franc Lasser, kanonik in župnik v Št. Jurju pri Gospasveti 8. Ivan Dragasin, župnik na Kostanjah 10. Jernej Pšeničnik, župnik v Globasnici 10. Janez Ebner, kanonik in župnik v Vovbrah 10. Anton Tehl, župnik v Bilčovsu 5. Jožef Zeichen, slovenski pridigar in spovednik v Celovcu 5. Ivan Hojnik, župnik v Koprivni 5. Franc Rozman, župnik v Št. Petru pri Velikovu 10. Vinko Poljanec, župnik v Škocijanu 10. Ivan Sporn, župnik v Hodišah 5. Ivan Kogelnik, župnik na Radišah 10. Neimenovan v Guštanju 20. Anton Žak, župnik v Porečah 5. Janez Šnedic, župnik v Vetrinju 5. Anton Benetek, kaplan v Črni 10. Ivan Žel, kaplan v Št. Jakobu v Rožu 5. Ivan Hornbök, mestni kaplan v Pliberku 5. Ivan Dolinar, provizor v Šmarjeti pri Velikovu 10. Franc Smoder, urednik v Celovcu 2. Peter Serajnik, provizor v Št. Petru pri Grabstanju 10. Ivan Lučovnik, provizor na Ojstrici 5. Tomaž Ulbing, provizor v Železni Kapli 8. Urh Hafner, mestni kaplan v Pliberku 5. Rok Tojanko, provizor na Obirskem 2. Ivan Sekol, kaplan v Prevaljah 5. Jožef Rudl, kaplan v Svečah 2. Pri instalaciji č. g. župnika Vinka Poljanec v Škocijanu nabrani dar 10. Slovenski bogoslovci v Celovcu 12. Neimenovana dobrotnica v Velikovu 100. Posojilnica v Št. Jakobu v Rožu 50. Posojilnica v Spodnjem Dravbergu 10. Družba sv. Mohorja v Celovcu 50. Posojilnica v Sinčivasi 5. Posojilnica v Šmiheln nad Pliberkom 10. (Konec sledi.)

Zahvala.

Za letošnjo našo šolsko božičnico prejeli smo v gotovini dozdaj še nedosegno svoto 1507 K 68 vin., poleg tega pa še mnogo darov v blagu. Vdano podpisano šolsko vodstvo se v imenu naše tako bogato obdarovane šolske mladine vsem preblagim dobrotnikom na presijajni njihovi dazeljivosti najprisrčneje zahvaljuje in jim vošči srečno novo leto. Bog plati stoterno!

V Št. Rupertu pri Velikovu, dne 28. grudna 1908.

Vodstvo „Narodne šole“.

Za „Delavski dom“ v Podlublju so še došli naslednji darovi:

Fr. Stuhec, Sv. Miklavž-Ormož, 1 krono. J. Lenart, Šmartin-Sl. Gradec, 1. Bl. Dvoršak, Slivnica, 4. J. Brinovec, Vransko, 1. Václ. Šmat, Počátky, 1. Ign. Šalehar, Novo mesto, 2. Jan. Hlavsa, Zálší, 4. Jož. Kukačka, Kazaze, 1. Ant. Knaflič, Poljane, 1. Fr. Beránek, Pohoří, 1. Fr. Vošta, Žirovnice, 1. Dr. Iv. Eržen, Postojna, 2. Otokar Nový, Rožmitále, 1. Jož. Ilgovec, Dobrlivas, 1. Jan. Šilhavý, Katovice, 1. Roman Skrbš, Sv. Ana na Prevorju, 2. Dr. Aleš Ušeničnik, prof., Ljubljana, 5. Rajm. Verbič, Konjice, 4. Janez Fellacher, Melviče, 2. Kar. Bezeg, Kamnik, 1. J. Kristan, Novo mesto, 1. Fr. Spindler, Brežice, 1. Katica Zilanova, Škocijan v Podjuni, 1. Iv. Pajtler, Št. Rupert v Slov. gor., 10. E. J. Bernin, Gradec, 2. Iv. Kundtner, Laakirchen, 2. Evg. Sak, Milevsko, 1. Samostan salezijank v Gleinku, 2. Nepoznan dobrotnik na Otoku 4. Dr. Fr. Ilešič, Ljubljana, 1. Bayer, Farář, Jablonec nad Jizerou, 1. El. Adelsberger, Št. Janž v Tirolah, 2. Andr. Kraxner, Roppen, 10. Jož. Flek, prošt, Ptuj, 10. Fr. Klančnik, Šmartin-Rečica na Paki, 1. Grof. Neža des Enffans d' Avenas, Wundschuh, 2. M. Jenhke, Dasnice, 1. H. Kerhaver, Aigen, 2. K. Löberl, Ansee, 5. Václ. Krpenjšek, Bila Hurce, 1. Fr. Spitzer, Grieskirchen, 2. Eliz. Krautstätter, Sv. Kri. 2. Mar. Grundner, Wels, 1. Ant. Strulzenberger, Dunaj, 2. Václ. Slavik, Netolice, 2. Cec. Gärtner, Gradec, 3. Fr. Slepíčka, Mirotice, 1 krono. Skupaj 112 kron.

Hvala! Prosimo še nadaljne dazeljivosti. Dvakrat da, kdor hitro da.

„Zvezin“ blagajnik.

Današnja številka ima prilogo „Kmetovalca“.

Loterijske številke 24. decembra 1908:

Gradec 17 49 4 87 5
Dunaj 30 5 51 21 23

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

Tržne cene v Celovcu

24. decembra 1908 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	—	—	23	14
Rž	20	—	20	67
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	20	—	20	83
Oves	17	50	19	6
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	25	40
Turščica	—	—	17	80
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	11
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	10	—	11	—
„kislo	8	50	9	50
Slama	7	—	8	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80
Surovo maslo (putar), 1 „	2	60	3	20
Slanina (špeh), povoj, 1 „	1	90	2	20
„surova, 1 „	1	50	1	70
Svinjska mast 1 „	1	60	1	80
Jajca, 1 par	—	20	—	24
Piščeta, 1 „	2	—	2	40
Race	4	—	4	40
Kopuni, 1	6	—	8	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	20	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	20

Živina	Počrez		100 kilogramov		Prignalo	Prodalo
	od	do	žive vage	zaklana		
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—
Krave	146	352	—	—	28	10
Telice	—	—	—	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	—	120	128	45
Praseta, plemena	12	32	—	—	74	36
Ovce	—	—	—	—	—	—

Slovinci! Kupujte le pri domačih slovenskih tvrdkah, ki se priporočajo v „Miru“. — Svoji k svojim!

Zaloga Družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar izdala:

Na smrt obsojeni?

Dramatska slika v treh dejanjih.

Spisal **Ksaver Meško**.

Cena mehko vezanemu iztisu K 1.—, po pošti 10 vinarjev več.

Častna izjava.

Jaz, podpisani **Anton Rajh**, železniški delavec, jako obžalujem, da sem gospodu Petru Careju, mesarju in hišnemu posestniku v Guštanju s tem, da sem rekel: „On lahko klobase po ceni prodaja, ker konjsko meso pridevlje“, na njegovi obrtniški časti škodoval. Izjavljam, da je ta trditev popolnoma neosnovana in prosim ob enem gosp. Careja odkrito odpuščenja ter se mu zahvaljujem, da je na podlagi te moje častne izjave odstopil od zaslužene sodnijske kazni.

V Guštanju, dne 27. dec. 1908.

Anton Rajh,
železniški delavec.

Veselo novo leto

vsem svojim častitim podpornikom in prijateljem želi

Peter Markovič,

akad. slikar v Rožeku na Koroškem.

Slovenske narodne pesmi, harmoniziral A. Mihelčič, organist v Metliki; izšel je III. zvezek. Prodaja „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Cena 50 vinarjev.

450 hektolitrov vina

imam na prodaj, pristnega, samo iz grozdja napravljene, in sicer več vrst. Ponajveč razpošiljam **belo, črno in rdeče** od 56 litrov dalje po nizki ceni 30 vinarjev liter, postavljeno na postajo Ajdovščina na Vipavskem. Meni znanim in zanesljivim odjemalcem dam tudi za nekaj višjo ceno za plačilo v treh mesecih. Kdor hoče dobrega vina, naj ga naroči tam, kjer raste.

Imam tudi še 140.000 cepljenih trt, več vrst, okorenjenih in sortiranih. Cena 100 komadom 12 kron. Za veliko naročil se priporočam

Josip Cofič,

trtničar in posestnik vinogradov, v Vrhpolji.

P. Vipava, Kranjsko.

Mlin

se išče v najem v dobrem kraju in z dobro vodo na Koroškem. Naslov: **R. Hartman**, mlinar v Mojstrani na Gorenjskem.

Ceno posteljno perje

1 kg sivega, skubljenega K 2.—, napol belega K 3-80 belega K 4.—, izredno finega K 6.—, najbolj finega, skubljenega K 8.—. 1 kg sivega puha 6 K, belega 10 K, naprsnega 12 K, od 5 kg začeni franko.

Dovršene postelje

iz zelo gostega, rdečega, modrega, rumenega ali belega nanking-bлага, 1 pernica 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema 80 cm dolgima in 58 cm širokima blazinama, dobro napolnjena, z novim sivim, očiščenim in trpežnim perjem K 16.—, z napolpuhom K 20.—, s puhom K 24.—; posamezne pernice po K 12.—, 14.—, 16.—, blazine K 3.—, 3-50, 5.—. Pošilja po povzetju, zavoj brezplačno, od K 12.— naprej franko.

Maks Berger v Dešenici 224, Šumava, Češko. Neugajajoče se zamenja ali se vrne denar.

☛ Ceniki zastoj in franko. ☚

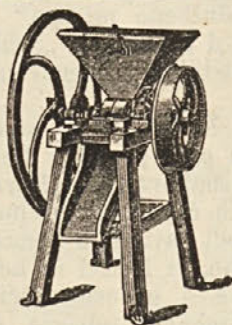
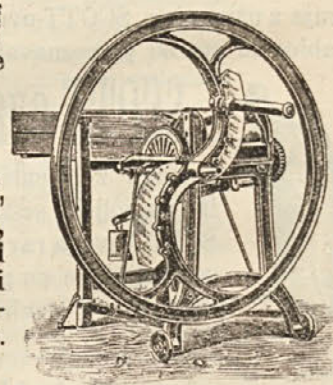
Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak **kmetijski stroj**, naj se obrne naravnost na tovarno

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse št. 19, nasproti c. kr. kmetijske družbe, kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, ka terim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Patentovane mline za debelo moko

s ploščami za mletev;

mline za debelo moko z jeklenimi valjarji za različno zrnato sadovje in druge pridelke; stroje za pripravljane krme, rezanice, rezalnice za repo, parnice za krmo, sesalke za gnojico itd.

izdeluje in prodaja

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne za kmetijske stroje, železolivarne in fužine na par,

Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Ilustrovan cenik zastoj in franko.

Zastopniki in prekupci se sprejmejo.